GAZETA POŁUDNIOWO-PRUSKA.

Nro. 41.

w Szrodę dnia 21. Maia Roku 1800.

z Paryża d. 3. Maia.

Wielu opisywało w Francyi Jakubinizm podług swey namiętności i chęci, zobaczmy teraz, iak go opisała Kommiffya wykonawcza w Helwecyi w swoim poselftwie do ciała prawodawczego:

„Nazywamy Jakubinami owych ludzi, którzy są nieprzebłaganymi nieprzyiaciołmi każdego rządu, ieżeli do niego nie maią wpływu; tych ludzi, którzy chcieli przywrócić narodom ich prawa iedynie dla tego, aby ie przywłaszczyć sobie przez intrygę i panować pod ich imieniem; nazywamy Jakubinami nakoniec tych ludzi, którzy naywyższey władzy używaią do uciemiężenia i szkodzenia. I takich to ludzi nazywamy Jakubinami, których 18. Brumaire zadziwił, i którzy znowu zaczynaią bydź niespokoynymi w Helwecyi."

Nasze dzienniki dziwuią fię bardzo ucieczce generała Mack. Rewolucyi dnia 18. Brumaire winien on ieft swoią wolność, gdyż do tego czasu zamknięty był w cytadelli w Dijon: miał on zupełną wolność, iak każdy cudzoziemiec, i nawet nie wyflano za nim żadnego kuryera. Osobliwą ieft rzeczą, iż właśnie w dzień iego ucieczki przyszła urzędowa wiadomość o podpisaniu zawartey zamiany.

Przy okoliczności mianowania Obywatela Latour d' Auvergne Corret pierwszym grenadyerem armiow Rzpltey, pisał do niego Minifter woienny Carnot lift następuiący:

„Rzucaiąc moy wzrok na mężow, z których ſławy fię armia chełpi, spoftrzegłem ciębie Obywatelu, i powiedziałem do pierwszego Konsula:" Latour d' Auvergne Corret z familii Turenniusza odziedziczył iego męftwo i cnoty. On ieft nayftarszym oficyerem armii i wfławił fię wielu pięknemi czynami. Mężni nazywali go wszędzie naymężnieyszym. Skromny i nieuftraszony pragnął tylko chwały, i nie przyiął żadnego urzędu. Gdy pod Pyreneami naczelnik armii ściągnął wszyftkie kompanie grenadyerow, nie dał im żadnego naczelnika, i tylko nayftarszy kapitan miał niemi kommenderować. Wybor ten padł na Latoura d' Auvergne. Pofłuszny był temu, i co tylko obiął kommendę, aż wkrotce kolumnâ ta otrzymała od nieprzyiacioł nazwifko kolumny piekielney. Konfkrypcya wezwała była syna pewnego przyiaciela iego, którego ręce potrzebne były oycu do utrzymania iego życia, Latour d' Auvergne zaftępuie mieysce syna owego, śpieszy do armii reńfkiey z tornifirem na plecach i odprawił za niego dwie kampanie. Ubogi, ale wspaniały, nie przyiął w podarunku wfi,

którą mu naczelnik iego familii ofiarował. Jego obyczaie są skromne, a życie mierne, bierze tylko małą pensyą kapitana à la svite, i nieskarży się. Posiada wielkie wiadomości, umie wszystkie ięzyki, iego umieiętność wyrownywa iego męstwu, i oyczyzna winna mu iest ważne dzieło, pod tytułem: Początki Gaulów. Tak wielkie cnoty i talenta należą wprawdzie do historyi, lecz pierwszemu Konsulowi przystoi uprzedzić historyą: „Pierwszy Konsul słuchał tego opisu z wzruszeniem takim, iakie sam czułem i mianował cię Obywatelu pierwszym grenadyerem armiow Rzpltey. Zdrowie i braterstwo.

(podp.) Carnot.

z Paryża d. 5. Maia.

Odkryto tu spisek, którego zamachy wymierzone były przeciw naszemu rządowi. Minister policyi pisze w tey mierze do pierwszego Konsula, co następuie:

„Już dawno doszła policya intrygi. Dowiedziałem się z pewnością, iż co 3 miesiące rozdawano znaczne summy pieniężne dla rzucania paszkwilow przeciw rządowi, i przekupienia naylepszych obywatelow. Odkryłem pierwszych agentow, zabrałem skład ich papierow i ich korrespondencyi. Obmowy, paszkwile, uproiektowane spalenie portow, zamordowanie pierwszych osob rządowych, zgoła niczego nie omieszkali agenci do dopełnienia swych zamiarow. Te są ich zamachy i te środki, przez które rozumieli dopiąć swego celu."

(podp.) Fouché.

Odkryty wydział, (mowi ieden z tuteyszych dziennikow) składał się z roialistow, których planem było zamordować Konsula Buonaparte i iego towarzysza, gen. Lasne. Aresztowano tu oprocz Hersztow wiele męszczyzn i kobiet. W tym momencie prowadzą do więzienia macochę i naymłodszego szwagra deportowanego dawniey deputowanego Delarü. Także aresztowano 11 agentow policyi i kilku oficyerow. Nawet niektórzy prefektowie maią bydź w podeyrzeniu. Między instrukcyami sprzysiężeńcow znayduią się także i te, aby nie szczędzili pieniędzy do rzucania potwarzy na pierwszego Konsula, do poburzenia żołnierzy przeciw niemu, i wszczęcia niezgody. Generałowi Pichegrü chcieli sprzysiężeńcy oddać armią, ieżeliby im się było udało zwalić rząd teraźnieyszy. Buonaparte wyznaczył 4 konsyliarzow narodowych do roztrząśnienia papierow zabranych sprzysiężeńcom. Także skarżono się często w korrespondencyi na czarodzieyskiego człowieka (Buonaparte,) że wszystkie zamachy sprzysiężeńcow niszczył.

Zdarzenia woienne.

Monitor zawiera w sobie następuiące urzędowe doniesienia:

Generał Dessoles, szef sztabu generalnego armii reńskiey, do ministra woiennego z głowney kwatery w Waldshuth dnia 1. Maia.

„Plan, którego kopią miałem honor WçPanu przesłać, obiecuie nam wszystkim pomyślny skutek. Generałowie St. Susanne i St. Cyr przeprawili się dnia 25. Kwietnia przez Ren. Pierwszy pomaszerował z Kehl do Offenburga, spotkawszy się z nieprzyiacielem, który liczył 15,000 ludzi, i bronił się mocno. Potyczka trwała od rana, aż do wieczora. Nieprzyiaciel utracił wiele ludzi, zostawił nam iednę armatę, wiele karabinow i amunicyi. Generał St. Cyr przy przeprawie pod Bryzakiem doznał mało oporu, gdyż się nieprzyiaciel przed nim cofnął i Freiburg opuścił. Korpus generała naczelnika przeprawił się dnia 27. Kwietnia w Bazylei przez Ren. Pierwsza dywizya

tego korpusu pod generałem Delmas pomaszerowała do miast leśnych, stoczywszy dnia 29. Kwietnia dosyć żywą potyczkę z nieprzyiacielem oszańcowanym nad rzeką Alb. Zabrała 200 niewolnikow, i zdobyła 2 armaty. Druga dywizya pod generałem Leclerc pomaszerowała za pierwszą w drugiey linii. Trzecia pod rozkazami generała Richepause zmyśliwszy niektore poruszenia ku lewey stronie, obrociła się ku St. Blasien, odparłszy tam 4 nieprzyiacielskie bataliony, i zabrawszy blisko 100 niewolnikow. Za tą kolumną przymaszerował generał St. Cyr. Austryacy cofaią się wszędzie. Nasza armia znayduiąca się w naylepszym porządku przeprawiła się dziś rano przez rzekę Wuttack, i pomaszerowała w tym momencie do Neukirch, gdzie się z nią złączy generał Lecourbe przeprawiaiący się dziś przez Ren w Richlingen. Dziś wieczorem doniosę WcPanu o wypadku tey operacyi. Zdrowie i Uszanowanie."

(podp.) Dessoles.

Dowiaduiemy się przez Strażburg, iż nasze woyska opanowały iuż w Szwabii Donauschingen, Willingen i t. d. spodziewaiąc się znaleść w Szwabii to wszystko, czego im w Szwaycaryi brakowało. Do Strażburga przymaszerowała legia cudzoziemska, ktora się składa z 4000 ludzi.

„Korpus generała St. Susanne maszeruie złączyć się z głowną armią generała Moreau. Nieprzyiaciel wyparty został z swoich stanowisk, utracił 2 armaty i 300 niewolnikow. Nic nie wyrownywa dobrey organizacyi i duchowi, ktory ożywia armią. Głowna kwatera armii rezerwowey znayduie się w Genewie."

„Z Nicei donoszą, iż gdy nieprzyiaciel nadto wielką postawił potęgę, przeto Massena nie mogł go wyparować z iego stanowiska, i cofnął się do Genui. Dnia 23. Kwietnia stały forpoczty pod Conigliano. Wszystkie wzgorki pod Genuą obsadzone były woyskami francuzkiemi. Żywność w Genui starczyć będzie do 19. Czerwca. Generał Suchet stał ieszcze na gorach pod Finale i Melogno. Obydwie armie rozpoczęły były negocyacyą względem zamiany niewolnikow; lecz generał Massena przekonał się potém z rachunku, iż ma 6000 niewolnikow więcey niż nieprzyiaciel."

z Paryża d. 6. Maia.

Naywyższy Konsul wyiechał iuż zeszłey nocy z Paryża do Dijon i Genewy. Jeszcze przed iego wyiazdem przyszła tu telegraficzna wiadomość, iż nasza armia reńska pod rozkazami generała Moreau opanowała dnia 4. Maia ważne stanowisko Stokach, zabrała 7000 niewolnikow, 9. armat i zdobyła znaczne magazyny. Już dnia 2. Maia znaydowała się głowna kwatera woysk naszych w Schafhausen, i tego samego dnia poddała się Würtemberska forteca Hohentwill opatrzona 80 metalowemi armatami bez wystrzału przez kapitulacyą generałowi Vandamme. Oto są urzędowe doniesienia w tey mierze:

Generał Dessoles do Ministra woiennego z głowney kwatery w Schafhausen dnia 2. Maia.

Obywatelu Ministrze!

„Ponieważ naszych poruszeń było celem od dnia 25. Kwietnia złączyć armią w iey prawym skrzydle, przeto rozumiałem, iż dopiero po skończeniu operacyi powinienem był donieść o wypadku iey. Generał naczelnik przeprawił się przez Ren, działaiąc w tyle wąwozow lasu czarnego, końcem złączenia swey armii pod Schafhausen i Smettlingen. Musiano powiązać tak obroty, aby przez kilka dni marszu uchronić się każdey oboiętney potyczki. Co było rzeczą dosyć trudną z przyczyny ciasnych wą-

wozow, przeprawy Renu i z przyczyny stanowiska Donauschingen, gdzie nieprzyiaciel swoie siły ściągnął, i które go postawiło w stanie posunienia się prędzey, niżeli my z całą swoią potęgą do każdego punktu linii zagrożonego przez nas."

„Generał St. Susanne odparł nieprzyiaciela do Offenburga, zabrawszy mu 1 armatę i do 100 niewolnikow: rozłożył swoie woysko pod Bodenweiher, Wildstaedt, i t. d. Generał St. Cyr wkroczył do Freiburga, odparłszy wszystko, co przed nim stało. Tego samego dnia zmierzała iedna dywizya rezerwowego korpusu generała Richepause przez Bazyleą, rozłożywszy się pod Schilingen i wąwozem Kanders. Dnia 26. Kwietnia został się generał St. Susanne w swoim stanowisku, a generał St. Cyr groził wąwozowi Waldkirch, udaiąc, iż się chce złączyć z generałem St. Susanne. Tych rozmaitych poruszeń było celem ściągnąć większą część nieprzyiaciela do doliny Kinzig, i wmowić w niego, iż armia nasza uda się w tę stronę."

„Dnia 27. Kwietnia otrzymał St. Susanne rozkaz cofnienia się do Kehl, i pomaszerowania na lewym brzegu Renu przez Bryzak do Freiburga, gdzie dnia 30. Kwietnia stanąć miał. St. Cyr udał się marszem śpiesznym z Freiburga do St. Blasen. Generałowie Delmas i Leclerc podstąpili bez trudności pod Sekingen. Generał Richepause miał rozkaz udać się przez dolinę Weissen do St. Blasien, dla wsparcia obrotow generała St. Cyr, i zasłonienia prawego skrzydła obydwoch dywizyow Delmasa i Leclerc."

„Dnia 29. Kwietnia przełamał generał Delmas nieprzyiaciela oszańcowanego mocno nad rzeką Alba, zabrawszy mu 2 armaty i 200 niewolnikow. Attak i ściganie tak było żywe, iż nieprzyiaciel wypędzony z swych szańcow nie miał czasu zrucić za sobą most. Generał adiutant Coehorn naypierwszy przepłynął przez rzekę, skoczywszy iednemu grenadyerowi na ramie. W tym samym czasie poraził generał Richepause pod St. Blasien 4 nieprzyiacielskie bataliony, i zabrał 150 niewolnikow. Tego samego dnia złączył się generał Richepause z korpusem rezerwowym."

„Dnia 1. Maia miał udać się generał St. Susanne do nowego miasta i Löffingen. Generał St. Cyr pomaszerował do Smettingen, gdzie zabrał wielu niewolnikow i ieden magazyn. Korpus rezerwowy przeprawił przez rzekę Wutach, i odparł żwawo nieprzyiaciela."

„Generał Lecourbe przeprawił się przez Ren między Schafhausen i Stein. Ta przeprawa nastąpiła z taką prętkością, iż iey się dziwić należy. Lecourbe z taką dokładnością poczynił swoie przysposobienia, iż most stanął w połtorey godziny, a w 3 godzinach przeprawił się iuż cały iego korpus na prawy brzeg Renu. Nieprzyiaciel opierał się tylko we wsi Büssingen."

„Wypadkiem potyczek na 3 punktach przeprawy Renu iest 7 do 800 niewolnikow między któremi znayduie się ieden maior i 8 innych oficyerow, 3 armaty z zaprzęgiem, i poddanie się przez kapitulacyą Würtemberskiey fortecy Hohentwill. Ta forteca stoi na gorze, iest prawie niedobyta, i opatrzona 80 metalowemi armatami. Cała zaś strata nieprzyiacielska na całey linii, począwszy od zaczęcia obrotow woiennych aż do dnia dzisieyszego, wynosi 1500 niewolnikow i 6 armat. Zdaie się, że nieprzyiaciel chce rozłożyć się pod Stokach, lecz nasza armia maszeruie w tym momencie przeciw niemu dla stoczenia batalii. Jest ona cała

złączona oprocz korpusu generała St. Susanne."

„Przyłączam tu kopią kapitulacyi twierdzy Hohentwill. Wszyscy generałowie wychwalaią męstwo żołnierzow, gorliwość i rozum oficyerow. Zdrowie i uszanowanie."

(podp.) Dessoles.

Na mocy wspomnioney kapitulacyi, garnizon Wurtembergski wymaszerował z fortecy Hohentwill z honorami woiennemi, zostawiwszy woyskom francuzkim całą artyleryą, arsenał, amunicyą i magazyny. Cały garnizon obowiązał się niewalczyć przeciw Francuzom podczas całey teraźnieyszey woyny, chyba, że będzie uwolniony od tego obowiązku przez zamianę. Kommendantem tey fortecy był Würtembergski Połkownik, Pan Wolff.

Doniesienie telegraficzne d. 5. Maia.

„Dnia 4. Maia armia reńska poraziła nieprzyiaciela, zabrała ważne stanowisko Stokach, opanowała wszystkie brzegi ieziora Konstancyeńskiego, zdobyła 7000 niewolnikow, 9 armat i bardzo znaczne magazyny."

„General Suchet pisze z głowney kwatery de la Pietra dnia 27. Kwietnia, iż iego woyska stoią ieszcze na wzgorkach Melogno i Settepani. Dnia 24. rozkazał generałowi Serras opanować wzgorki Muriatte. Na czele grenadyerow dwoch połbrygardow zabrał on 150 niewolnikow, między którémi znayduie się 3 oficyerow. Generał Massena był w Genui, i miał codzień potyczki z nieprzyiacielem. Dnia 4. Kwietnia zabrał generał Sould przy moście Polsevera 600 niewolnikow, między któremi znayduie się 27 oficyerow i 1 połkownik."

Także minister woienny Carnot wyiechał z Paryża na krotki czas z zleceniem ściągaiącym się do interessow woiennych. Konsyliarz narodowy Lacue zawiaduie tymczasem iego urzędem.

Zapewniaią, iż Buonaparte powroci za 14 dni do Paryża. Bieg interessow iest ten sam co dawniey. Zamiast pierwszego Konsula podpisuie się drugi Konsul. Buonaparte starać się będzie połączyć obroty naszych armiow, reńskiey, rezerwowey i włoskiey, końcem doprowadzenia wszystkiego do iednego celu. Jeden adiutant przybyły z Genui powiada, iż to miasto znayduie się w ogromnym stanie obrony. Armia francuzka stoi na gorach, i wielu Genueńczykow uzbroiło się także.

Rząd angielski musi płacić źle redaktorowi Merkuryusza angielskiego, w Kondyuie Mallet du Pan, który iest emigrantem francuzkim, i sprzysięgłym był nieprzyiacielem francuzkiey Rzplitey podczas rządu Dyrektorow. Wszystkie nasze dzienniki umieściły z ukontentowaniem z ostatniego iego numeru następuiący wypis:

„Pierwszy Konsul podchlebia sobie, iż pogodzi wszystkich Francuzow; iakoż polityka iego pracuie około tego nader czynnie. Codzień powiększa się liczba osob biegłych i nieposzlakowanych, którzy mogą zachować ufność publiczną. Chociaż Francya nie odzyskała ieszcze swoiey pierwszey pomyślności, dąży iednak do niey: i iey zniszczenie iest wstrzymane; porządek, całość, i talenta panuią w administracyi; nie masz ieszcze kredytu publicznego, ale iest spodziewany, i ta nadzieia zaczyna się nawet uiszczać; bespieczeństwo iest w wszystkich sercach, a iego wyrazy brzmią w wszystkich ustach: rewolucya, geniusz rewolucyiny, Jakubini, prawa pareyalne, krwawe i trwożliwe; wszystko to nie exystuie iuż, tylko w pamiątce. Przychylność Rzplitey całey poświęciła rząd teraźnieyszy; protektor iey, (Buonaparte) iest bezstronnym i stałym, nie należy do par-

tyi niesprawiedliwey i kochaiącey ſię w niezgodzie publiczney. Uciemiężeni, odebrali od niego dobrodzieyſtwa, uciemiężeńcy zaś nie doznali ani surowości ani zemſty. W przedſięwzięciach i spekulacyach wszelkiego rodzaiu ożywił ſię duch."

„Im bardziey syſtema narodowe okazuie ſię nieodmiennym w tolerancyi, w wzgardzie środkami niegodziwemi władzy ciemney; oddalaiąc prawidła, które dotychczas dyktowały wszyſtkie prawa płodzące wszelkie nieszczęścia, tym większe i mocnieysze zapuszcza korzenie ufność publiczna. Armie francuzkie są doſtatecznie mocne, i potrafią przetrwać wszyſtkie niebeśpieczeńſtwa; ich urządzenie ieſt oczyszczone, ich potrzeby zmnieyszyły ſię, i wypłacono im żołd. Woiownicy i mędrcy dzielą ſię chęcią naywyższego naczelnika, który tak ieſt mądrym, iak wielkim ieſt woiownikiem: ślady barbarzyńſtwa rewolucyinego nikną nagle; na mownicy i w pismach przyſtoyność odzyſkała swoie prawa; żadna religia nie ieſt panuiącą, ale też żadna nie ieſt prześladowaną ani ogołoconą z wolności swych obrządkow; wolność osobiſta nie cierpi; a tytuły własności nie zależą iuż więcey od łaſki rządu łakomego i zdziercow." . . .

z Kolmaru d. 28. Kwiet.

Generał St. Cyr przeprawił ſię przez Ren pod ſtarym Bryzakiem w 34,000 ludzi. Auſtryacy, których wielka była liczba, attakowani byli przez generała St. Cyr, i bronili ſię z iak naywiększą uporczywością, wspierani będąc przez 10 batalionow milicyi. Batalia trwała przez kilka godzin, nareszcie ta maſſa nieprzyiacioł, przełamana bagnetem przymuszoną zoſtała do retyrady, zoſtawiwszy pole batalii okryte trupami wieśniakow pobitych. Freiburg ſtał ſię nadgrodą zwycięſtwa Francuzow. Dywizya lewa udała ſię do Offenburga, dla uderzenia z tyłu na Auſtryakow znayduiących ſię ieszcze w tym mieście mocno oszańcowanym.

z Dijon d. 29. Kwiet.

Kuryer wyſłały od rządu do głowney kwatery potwierdził szczęśliwe wiadomości o naszych zwycięſtwach we Włoszech. Generał Berthier odprawiaiąc rewią z 24tą lekką połbrygardą, rzekł do naczelnikow tego korpusu: „Donieście żołnierzom o zwycięſtwie we Włoszech, którego wypadkiem ieſt 8000 niewolnikow." Mowią, iż przez tuteysze miaſto przechodzić ieszcze będzie naymniey 60,000 ludzi.

z Strażburga d. 29. Kwiet.

W tym momencie odbieramy wiadomość, iż generał St. Cyr wszedł do lasu czarnego, iż poraził nieprzyiacioł, i że iego głowna kwatera znayduie ſię w Willingen.

z Wyższey Szwabii d. 3. Maia.

Od kilku godzin przychodzą tu niepomyślne pogłoſki z okolicy Schafhausen, które iednak ieszcze potwierdzenia potrzebuią. Bogini szczęścia obrociła ſię podobno tyłem do generała Kray, i z rozmaitych wiadomości domyślić ſię można, iż kampania rozpoczętą zoſtała z niepomyślnoścą armii auſtryackiey.

z Bregentz d. 3. Maia.

Nocy oſtatniey Auſtryacy mieli przeprawić ſię przez Ren. Lecz wczoray wieczorem przybył kuryer z przeciwnym rozkazem, donosząc także, iż Francuzi przeprawili ſię przez Ren w Stein w liczbie 16,000 ludzi.

z Bregentz d. 4. Maia.

Generał Sporck odpartym zoſtał przez Francuzow. Auſtryacy byli przymuszeni opuścić Stokach i okolice iego; głoszą, iż magazyn w Stokach ſtał ſię łupem płomienia. Patrole francuzkie ukazały ſię dziś pod Uberlingen. Głowna kwatera wychodzi dziś tu ztąd do Lindau. Nadzieie bliſkie-

go wkroczenia Austryaków do Szwaycaryi zniknęły znowu.

z Ulm d. 4. Maia.

Wcale nadspodziewanie znayduiemy się w tym stanie, w iakim dawniey zostawaliśmy. Wszystkie cząstki administracyi woienney, wszystkie magazyny, kassy woienne, zgoła wszystko się tu razem zbiega; dodaymy do tego ieszcze liczbę uciekaiących osob. Generał Kray cofa się do Dunaiu i Ostrach, armia obeymuie to samo stanowisko, w ktorym stała pod Arcy-Xiążęciem Karolem przeciw Jourdanowi; i zapewne na tym samym mieyscu stoczona będzie w tych dniach batalia maiąca udecydować los Szwabii. Twierdzą, iż sam generał Moreau dowodzi kawaleryi, i ma swoią głowną kwaterę w Blombergu.

z Rastadt d. 5. Maia.

Francuzi nie wkroczyli tu ieszcze; zrabowali dnia pierwszego w Ortenau w dolinie Kapler i Apenau wszystkie wioski, ktore się przeciw nim do oręża powrały, Renchen i Offenburg ucierpiały nader wiele przez rabunek. Słychać, iż są panami całego lasu czarnego.

Od granic Szwabskich d. 5. Maia.

Francuzi przeprawili się dnia 1. Maia przez Ren pod Konstancyą i Dissenhoffen, odparłszy wszędzie słabsze austryackie forpoczty. Zdaie się, że ta przeprawa generała Lecourbe przyłożyła się do tego, iż generał Kray przeniosł swoią głowną kwaterę z Donauschingen do Stokach. Pogłoska, iż Kray poraził iednę kolumnę Francuzow nie potwierdziła się dotychczas. Niektórzy niewolnicy francuscy powiadaią, iż Berthier kommenderuie nowemi woyskami francuzkiemi w Szwaycaryi. Także Schafhausen opanowali iuż Francuzi.

z Stutgardu d. 4. Maia.

Francuzi opanowali Stokach po potyczce pomyślney na ich stronę i stoczoney przez ich prawe skrzydło; zaczęli oni rozciągać się po okolicach tuteyszych, i dla tego zaszły niektóre odmiany w stanowiskach woysk austryackich. Głoszą iednak, iż generał Kray odparł potem iedno skrzydło armii francuzkiey, zabrał ekwipaże artyleryą i odzyskał swoie stanowisko w okolicach Stokach, Lieblingen i Möskirch.

Od brzegow Menu d. 6. Maia.

Dnia 3. wkroczyli także Francuzi do Donauschingen, gdzie była wprzod głowna kwatera generała Kray. Austryacy opuścili stanowisko Willingen i Huffingen, cofaiąc się śpiesznie do okolic Stokach i Liptingen. Kraie Badeńskie ochraniaią Francuzi, lecz względem Xięstwa Würtembergskiego wydał Moreau powszechny rozkaz. Jak tylko generał Moreau pod St. Blasien podstąpił, otoczony został wąwoz piekielny, i Austryacy opuścić go musieli.

z Hagi d. 15. Maia.

Nadzwyczayny kuryer pierwszego Konsula Buonaparte przywiozł tutemu francuzkiemu regimentowi dragonii stoiącemu garnizonem w Amsterdamie i Charlem rozkaz, aby natychmiast pomaszerował do armii rezerwowey do Genewy, dokąd iuż wczoraa udał się. Między Middelburgiem i Vlissingen założono ieden oboz, pod Leodium założono drugi oboz z 8000 ludzi. Także pod Dunkierką wytknięty będzie ieden oboz. W obozie nad brzegami Flandryiskiemi stać będzie 6000 ludzi. Między Mastrychtem i Bredą stoi 10,000 ludzi pod kommendą generała Augerau. To woysko gotowe iest udać się do niższego

Renu, i pomaszerować na wszystkie strony, gdzieby tylko nieprzyiaciel się ukazał.

z Warszawy d. 15. Maia.

Dziś ciągniono tu po 132. raz numery trzeciey Krolewsko Pruskiey loteryi liczbowey, na rzecz inwalidow i wdow, tudzież ku zapomożeniu szkoł i szpitalow. Numery wyciągnione są następuiące: 14. 27. 31. 37. 58.

Rozmaite Wiadomości.

Między dworem Madryckim i rządem Portugalskim pannie ieszcze zgoda mimo traktat, ktory Portugalia zawarła z Rossyą. — Wszyscy Kardynałowie, wyiąwszy kilku, roziechali się iuż z Wenecyi. — Na wyspie Chiozza pod Wenecyą wszczął się bunt pod czas processyi między mieszkańcami i austryackiemi żołnierzami, ktorego dobrowolne namowy uspokoić niemogły. Cały więc garnizon musiał stanąć pod bronią, i u lać się do środkow gwałtownych, przez ktore zabito i raniono wiele ludzi, oraz przywrocono w kilka minut spokoyność. — Generał Mack przybył do Linz, lecz nie otrzymał ieszcze pozwolenia, udania się do Wiednia. Rada nadworna woyskowa wysłała do niego kommissarza, aby wszystkie iego zeznania w protokule spisał. — Xiąże Czartoryiski powrocił z Berlina do Wiednia. — Pierwsza kolumna korpusu Kondeusza przymaszerowała dnia 27. Kwietnia do Klagenfurth, udaiąc się w dalszą podroż do Włoch. — Okolica Sabaszu w Turczech stała się teatrem zdarzeń woiennych, ktorych przyczyną iest ieden Bośniak. Obawiaiąc się kary za zabicie pewnego Agi, zgromadził 600 ludzi, i podstąpił pod Sabasz, gdzie posiada wielkie dobra.

Obwieszczenie. Ponieważ ćwiczenia artyllerystow zawakowanego regimentu infanteryi generała Crousatza w strzelaniu z armat do tarczy za Głowną przy drodze do Gniezna idącey rozpoczną się dnia 23. t. m.; przeto uwiadomia się o tém publiczność, żeby się każdy mogł strzedz szkody. Dan w Poznaniu dnia 13. Maia roku 1800.

Kamera Woyskowo-Ekonomiczna JK. Mci Pruss-Południowych.

Do zadzierzawienia. Do puszczenia w erbpacht placu pustego, między żupą solną za klasztorem Dominikańskim i Szyper domem będącego, są trzy termina do licitacyi onego, to iest: dnia 29. r. m. 9. i 16. przyszłego miesiąca, a to zawsze o godzinie 11. na tuteyszym ratuszu przed Jmć Panem radzcą Schoenfeld wyznaczone, o czem ninieyszym każdego się uwiadomia. W Poznaniu dnia 6. Maia roku 1800.

Magistrat JK. Mci Pruss-Połud.

Do zadzierzawienia. Część wsi Zbyłczyc w Szadkowskim położona koło Unieiowa od S. Jana c. na dalsze 3 lata w dzierzawę plus offerenti za postawieniem kaucyi na 200 tal. na terminie 7. Junii c. w Unieiowie u Justyc amtmana Wolmara wypuszczoną będzie, dla czego życzący sobie nabydź tey dzierzawy, tamże na tenże czas znaleść się et plus offerens otrzymania oney spodziewać się może. Dan w Kaliszu dnia 18. Kwietnia 1800.

Krolewskie Południowo-Pruskie Pupillarne Collegium.

Avertissement. Ponieważ Jaśnie Wielmożny Franciszek Hrabia Stadnicki wraz z synami swemi przedsiewziął dobra Groiec i Krolikow w powiecie Konińskim leżące przedać, iak się to iuż dawniey w teyże samey gazecie doniosło. Przeto uwiadomia się każdego maiącego chęć tychże dobr nabycia, że tabelle intraty tychże dobr złożone są także w ręku Wielmożnego Bucholtza Kriegsratha Kamery Poznańskiey, ktoren oświeci razem i o warunkach przedaży i o szczegołach intraty dobr wyżey namienionych. W Poznaniu dnia 4. Maia 1800 roku.

Antoni Hrabia Stadnicki.

Dodatek

z Wiednia d. 10. Maia.
(Zdarzenia woienne.)

Podług donieſień generała Kray datowanych dnia 2. Maia w Engen, nieprzyiaciel przeprawił ſię przez Ren z znaczną potęgą, między Horn i Bissingen, przymuſiwszy woyſko Xiącęcia Jozefa Lotaryńſkiego do cofnienia ſię za rzekę Ah.

Końcem uprzątnienia wszelkich obaw względem ſtanowiſka armii auſtryackiey, a mianowicie względem prawego ſkrzydła korpusu ſtoiącego w Voralbergii, generał Kray wyprowadził więc armią po wielkim i nieprzerwanym marszu z dotychczasowe go ſtanowiſka, ściągnąwszy ią pod Engen, gdzie armia dnia drugiego w samey rze czy obozem ſię rozłożyła. Tego samego dnia donieſiono generałowi Kray, iż iuż 4 wielkie nieprzyiacielſkie dywizye ſtoią na prawym brzegu Renu, między Ah, Hohentwill i Schafhausen. Generał Kray zamyślał więc wzmocnić nazaiutrz, generała Nauendorff całą dywizyą, i zlecić mu rekognoſkowanie ſtanowiſka i potęgi właściwey nieprzyiaciela, na co oczekuiemy dalszych donieſień.

Geneaał Melas donoſi dnia 25. z Sestri di Ponente, iż pod Geną, Sawoną, i Gavi, od oſtatnich zdarzeń, nic ważnego nie zaszło: śpiegowie potwierdzaią tylko, iż nieprzyiaciel cierpi coraz większy niedoſtatek żywności. Także generał Elsnitz nie był ieszcze attakowym przez nieprzyiaciela w swoim ſtanowiſku, na gorze St. Giacomo.

Pod czas rozpoczęcia kampamnii we Włoszech, Dyrektoryat Liguryiſki, porozumiawszy ſię z Masseną, wzywał w żywych odezwach Ligurow, aby z woyſkami wielkiego narodu przyłożyli ſię do oſtatniey walki przeciw nieprzyiaciołom wolności. Gdy Massena w Genui był otoczonym, odnowił swoię odezwą, dodaiąc, iż Francya nie będzie w przyszłości ciężarem dla Liguryiſkiey Rzpltey.

Na wyspie Wight zaszły bardzo krwawe utarczki między angielſkim garnizonem i hollenderſkiemi emigrantami.

Tuteysza gazeta nadworna oprocz wyższych artykułow zawiera ieszcze naſtępuiący artykuł z Paryża:

„Jakubini uſiłowali nie dawno przez swoich przyiacioł wmowić w pierwszego Konsula swoią obawę z przyczyny nadto licznego wykreślania z liſty emigrantow. Buonaparte miał z tego powodu sprzeczkę z Konsulem Cambaceres, i odpowiedział mu: Na co ſię przyda teraz niesprawiedliwa surowość? Jakim sposobem mogą zagraniczne narody spodziewać ſię czego dobrego po sprawiedliwości rządu francuzkiego, ieżeliby ten przeciw swym własnym współobywatelom miał bydź niesprawiedliwym? Zdaie mi ſię, iż Francya znaydowała ſię dotychczas w ſtanie Tyryiczykow, ktorzy przy każdym nadspodziewanym zdarzeniu formę swego rządu odmieniali. Lecz ia życzę, aby Francuzi względem emigrantow tak sobie poſtąpili, iak Tyryiczykowie. Gdy zwyciężaiąca partya żądała u nich wypędzenia natychmiaſt z miaſta partyi pokonaney, Onamodenus radził im, aby utrzymali w państwie pewną liczbę pokonanych, dla tey przyczyny, iżby zwyciężaiąca partya nie rzucała ſię w przyszłości na swą własną partyą, gdyby iey przeciwnikow brakowało."

Podług tey samey gazety nadworney, ieden z dziennikow Paryzkich mowi. co następuie: chociaż nie słyszemy tak często imienia wolnosci, iesteśmy teraz iednak daleko wolnieyszymi, niż przedtem. Nie trzymaią się teraz pozorow republikanckich, nie kłocą się o to, co i iak kto mowi, lecz roztrząsaią i uważaią, iakie są czynności iego. Francuzi wolą bydź raczey Republikanami bez przepisow, niż mieć przepisy bez Republikanow. Zgoła zdaie się, iż w Francyi oświeciła rewolucya wyobrażenie prawdziwey i fałszywey wolności, przez gilotynę, przez przykrości woyny o wolność, i przez los nierostropnych męczennikow wolności.

Doniesienie. Niżey na podpisie wyrażony: w celu ostrzeżenia publiczności i uwiadomienia familii w prowincyach innych chcę mieć wiadomy od wszystkich stanow pożar ogniowy miasta JK. Mci Warty, prowincyi Prus-Południowych, cyrkułu Wartckiego, ktorym przez złośliwych ludzi w dniu 3. miesiąca Maia o godz nie 5. po południu dotknięte zostało; utraciwszy ozdobę religii dom Boski, domow mieszkalnych 76, folwarkow 8. Lud nędzny, wyzuty z maiątku krwawo wypracowanego, zostawiony losowi, i bez sposobu utrzymania życia żałosnemi głosy miękczył niebo; aby mu z cnotliwych dobroczyńcow zaręczyło opiekę, i nieomylił się na swey nadziei w Opatrzności Boga, bo z naycnotliwszych osob dobrani obywatele, natychmiast piękną ludzkości wymierzyli ofiarę; w rzędzie ktorych: Nayprzewielebnieyszy w Bogu JX. Bonawentura Gołębowski Ex-Minister, i Gwardyan konwentu Wartckiego, ktory przewyższaiące wszelki opis z swym zgromadzeniem na ratunek palących się domow okazuiąc dowody; przydał do tego wspaniała dobroczynności ofiarę; gdy z Elemozyny obfitą nędznemu ludowi wymierzywszy damnę, ciągle aż dotąd tułące się pod mury konwentu wspomaga sieroty. Po nim, W. W. Tarnowscy Komornikowstwo, ktorzy z dziesięć fur rożnemi produktami naładowanych: 5 miastu Sieradzu, 5 Warcie ofiarowali; a podobną ofiarą przyśpieszyli W. W. Podczascy, Chorążtwo Cieleccy, Podczastwo Kossowscy, Morawscy, Jabłkowscy, Dobkowie; Chrzanowska, Grądzka, Stanisławscy, Czaplińscy, Pawłoski, Kiedrzyński. A nayszczegolniey W. W. Czyżewscy Chorąztwo dobr Maszewa dziedzice; ktorzy przybywszy oglądać gruzy miasta, i tułaiące sie po polach sieroty, zmiękczeni płaczem nędznego ludu, do nayckliwszego ubolewania, ktore im cnotliwe wyciskało serce, sama W. Chorążyna pięknych przymiotow Dama, nieoceniony okazała heroizm, gdy kosztowny ubior zdobiący iey ciało z siebie zdeymuiąc, nędzne i odarte pokrywała sieroty. Ta litość okazana nad nieszczęśliwemi obywatelami miasta Warty, mniemam, iż ma prawo od publiczności odbierać uwielbienie; a od tych, ktorym się stała użyteczną, pamiętny szacunek wdzięczności i sławy.

Tomasz Gustowski,
obywatel miasta tego.

Obwieszczenie. Zakazuiące wprowadzenia sylwestru: Podług doniesienia dyrekcyi Berlińskiey ziawił się w handlu od niedawnego czasu nowy towar sylwester nazwany, ktory powierzchownie bardzo iest podobny do prawdziwey koszenilli, od ktorey tylko rożni się przez następuiące poznaki: 1) Kawałeczki onego wielkości ziarna przenicznego maią formę poczęściey nieregularna, poczęściey podwoynego kręgu. 2) Kolor ich zewnatrz i wewnątrz iest szpetnie czerwony. 3) Nie maia smaku i nie farbuią śliny. 4) Posypawszy ie na żarzące się węgle, wydaią słaby zapach krochmalu spalonego, po wypaleniu ich zostaie się biała ziemia. Podług wszelkiego podobieństwa używaia tego materyału do fałszowania koszenilli prawdziwey, ponieważ właściciel tego wprowadzonego materyału niemogł dać dokładnego zainformowania o nieszkodliwym używaniu onego i podług proby przez deputacyą techniczną Collegii rękodzieł uczynioney za farbę używany bydź nie może. Nayiaśnieyszy Krol Jmć Pruski Pan nasz naymiłościwszy raczył łaskawie przez rozkaz gabinetowy dnia 1. t. m. wydany, zakazać wprowadzenie tego materyału przez wyżey opisane poznaki od prawdziwey koszenilli rożniącego się, do wszystkich prowincyow JK. Mci pod karą konfiskaty wprowadzonego tego materyału i pod karą pieniężną talerow sto za każde przestąpienie tego zakazu: zalecono też iuż wszystkim dyrekcyom akcyzy cła, żeby tego materyału odtąd w prowadzać

nie dozwalały, ktore to postanowienie podaie się publiczności ninieyszym obwieszczeniem do powszechney wiadomości i do przyzwoitego obserwowania. Dan w Poznaniu dnia 29. Kwietnia roku 1800.

Kamera Woyſkowo-Ekonomiczna JK. Mci
Pruſſ-Południowych.

Obwieszczenie, Ponieważ Nayiaśnieyszy Krol Jmć Pruſki Pan nasz naymiłościwszy na dalszą propozycyą niżey podpisaney kamery woyſkowo-ekonomiczney approbować raczył, żeby z miaſt departamentu tuteyszego w obwieszczeniu dnia 28. Grudnia roku przeszłego wydanym, wyrażonych, dla powiększenia handlu zbożowego, tymczasowie tylko naſtępuiące miaſta, to ieſt: Skwierzyna, Szrym, Wschowa, Nieszawa, Włacławek, Pyzdry i Poznań do urządzenia targow zbożowych wyznaczone były, przeto podaie się to publiczności handlem się bawiącey ſtosownie do owego obwieszczenia do powszechney wiadomości, dodaiąc ieszcze, iż spichrze do tego potrzebne nie maią bydź budowane w miaſtach samych, ciasno zabudowanych, lecz tak dla bespieczeńſtwa od ognia, iako też dla łatwieyszego przywozu i wywozu zboża na handel, nie daleko od wody na otwartym mieyscu, ktore oraz za targowiſko zbożowe służyć może. Nie potrzeba wreście osobnych konsensow do handlowania zbożem, iako mieyſkiego proceceru każdemu wolnego. W Poznaniu dnia 29. Kwietnia roku 1800.

Kamera Woyſkowo-Ekonomiczna JK. Mci
Pruſſ-Południowych.

Doniesienie. Kamera niżey podpisana JK. Mci woyſkowo-ekonomiczna dowiedziała się z ukontentowaniem, iż Amtman Hoffmann w długiey Gali i adminiſtrator Szmidt w Sobiałkowie w wydziale Krobſkim dyſtyngowali się od innych obywateli tego wydziału przez obsadzenie drog pięknemi wierzbami. Oświadczaiąc to ukontentowanie tymże Hoffmanowi i Szmittowi publicznie, ma także kamera JK. Mci to zaufanie do nich, iż innych przez chwalebny swoy przykład do podobnych powszechnie użytecznych urządzeń zachęcać nie przeſtaną. Dan w Poznaniu dnia 29. Kwietnia roku 1800.

Kamera Woyſkowo-Ekonomiczna JK. Mci
Pruſſ-Południowych.

Obwieszczenie. Dowiedziawszy się, iż przez nieostrożne używanie wewnętrzne ciemierzycy białey, ludzie życia pozbawieni zoſtali, wydana ieſt dyspozycya do wszyſtkich aptekow kraiow Pruſkich, żeby pod karą fiſkalną względem zachowywania i wydawania oney też same przepisy zachowywali, ktore w Edykcie medycyalnym dnia 27. Września roku 1725 wydanym w ogulności względem trucizny i innych środkow gwałtowny ſkutek sprawuiących, umieszczone są. Zalecono oraz tymże aptekarzom, żeby tego korzenia ciemierzycy nigdy inaczey niewydawali, tylko za receptami approbowanych doktorow, a w tenczas kiedy do powierzchowney kuracyi bydła ieſt potrzebna, za atteſtami wiary godnemi tak iak względem trucizny dziedzicom dobr, ktore zachowywane bydź maią, a to ekonomom, dzierzawcom, dyspozytorom, xiężom, juſtycyaryuszom i innym osobom do tego się kwalifikuiącym. W tych zaświadczeniach wyrażone bydź muſi, do czego użyta bydź ma. Podaie się więc to wszyſtko publiczności do wiadomości i do przyzwoitego obserwowania. W Poznaniu dnia 29. Kwietnia roku 1800.

Kamera Woyſkowo-Ekonomiczna JK. Mci
Pruſſ-Południowych.

Avertiſſement. Kamienica na ulicy Wrocławſkiey pod Numerem 302 sytuowana z ſtayniami browarem i w nim ſtatkami znayduiącemi się, ieſt do sprzedania, lub do puszczenia w dzierzawę, ktoby sobie życzył tę kamienicę kupić, lub arendować, niechay się zgłosi do mieszkaiącego w kamienicy pod Numerem 105 na ulicy długiey na pierwszym piętrze, a tam zupełną poweźmie informacyą o iey cenie sprzedaży, lub dzierzawy.

Aukcya. Na rozkaz Prześwietney Regencyi Kaliſkiey maią pozoſtałe po ś. p. Jmć xiędzu Matiaszu Makulińſkim, rzeczy więcey daiącemu bydź sprzedane. Ktoby miał ochotę takowe rzeczy za gotowe pieniądze kupić, upraszany zoſtaie, aby na dzień 3. Julii t. r. do Tuliszkowa na tę aukcyą przyiechał. W Koninie dnia 3. Maia roku 1800.

Vigore Commisſionis.
Küntzel, sędzia kreysowy.

List gończy. Ponieważ względem kradzieży u żyda kupca Rafała Jakuba w Inowracławiu dnia 29. Kwietnia popełnioney, aresztowani żydzi Leib

Kries et Consortes żyda tuteyszego Salomona Blechnera pryncypałem teyże kradzieży bydź wyznali, tenże zaś przed aresztowaniem iego potaiemnie uciekł; tak tym samym upraszaią się wszystkie woyskowe i cywilne zwierzchności, ażeby tego Salomona Blechnera, ktory wzrostu małego 35 aż do 40 lat maiący, czarnych włosow, wielkiey brody, i po Małopolskiemu mowi, bardzo białe zęby maiący, że go dla tego naybardziey poznać można, gdy przy mowieniu zęby bardzo pokazuie, skoro dostrzeżonym zostanie, zaaresztowały, i tu za powroceniem kosztow do nas odesłały. W Gnieźnie dnia 14. Maia roku 1800.

Burmistrz i sąd.

List gończy. Ponieważ o kradzież u kupca żyda Rafała Jakuba w Inowracławiu dnia 29. Kwietnia popełnioną, zaaresztowani żydzi Leib Kries et Consortes zeznali, że żyd Isaak Hirsch, ktory tutay gorzalnią arenduie, i zięć iego Hirsch Schmul także z Gniezna te kradzone rzeczy nie tylko zataili, nawet choć wiedząc o tym, kupili, i po części właścicielowi iuż oddawali, ale przed aresztowaniem ich potaiemnie ztąd uciekli; zatym upraszaią się wszystkie woyskowe i cywilne zwierzchności, ażeby tego Isaaka Hirscha, ktory średniey i krępey sytuacyi, blisko 36 lat maiący, czarnych włosow, i małey brody, iako też zięcia iego Hirscha Schmula nie zbyt małego wzrostu, 26 lat maiący, szarych włosow, ale bez brody, skoro dostrzeżonymi zostaną zaaresztowały, i na nasze koszta do nas odesłały. W Gnieźnie dnia 16. Maia roku 1800.

Burmistrz i sąd.

Do sprzedania. Na żądanie konsyliarza kryminalnego Beyera, iako kuratora processu likwidacyi sukcessyi po Urodz. Bogusławie Boianowskim, przez tuteyszą krolewską Południowo-Pruską Regencyą należąca niegdyś do sukcessorow Urodz. Boianowskiego, a przez konsyliarza woiennego i ekonomicznego Brudzewskiego, przez więcey dainość nabyta wieś szlachecka Przytocznia cum attinentiis, z wsiami Zychlisier, Dembonice i Zorga w dystrykcie Poznańskim, a w powiecie Międzyrzyckim leżąca, i ktora razem podług spisaney w roku 1797 sądowney taksy po 5 od sta, w summie 143092 tal. 9 dobr. groszy, otaksowaną została powtorney subhastacyi podlega. Przeto zapozywaią się ninieyszém pismem, ci wszyscy, ktorzy wieś tę podług iey własności posiadać zdatni, i zapłacić ią są w stanie, aby na przypadaiących na dzień 30. Sierpnia, 1. Decembra cur. i 4. Marca 1801 przed mianowanym do tego deputatem naszym regencyinym konsyliarzem Szwarcem terminach licitacyi, i ktorych 3ci i ostatni zawitym iest, na tuteyszey Regencyi stawili się, co każdy znich ma dać wolą, podali, a ten, ktory na ostatnim terminie, iako więcey daiący znaydzie się, spodziewać się ma, że przyderzenie tey wsi cum attinentiis, ieżeli insze prawne iakie okoliczności czego innego wymagać nie będą, natychmiast nastąpi, a na inne iakie po tém terminie zaszłe wyższe ofiary, żadnego niebędzie się miało względu. Nakoniec maiący ochotę kupna dowiedzieć się mogą o warunkach, pod ktoremi przyderzenie woiennemu i ekonomicznemu konsyliarzowi Brudzewskiemu nastąpiło, z przyłączonego do patentu subhastationis, w kopii widymowaney adjudicatorum dnia 27. Lipca 1799, i z ktorych to pierwszych ieden exemplarz na naszey tuteyszey Regencyi, drugi w Regencyi Wrocławskiey, a trzeci u magistratu w Frankfurcie nad Odrą przybity iest, także mogą się maiący ochotę kupna przeyźrzeć w taksie w registraturze tuteyszey Regencyi każdego dnia. Wszystkim zaś interessantom, ktorzy w osobistym stawieniu się na terminie licitacyi przeszkodę maią, i ktorzy tu nie maią znaiomości, proponuią się Justyc rath Meltzer, konsyliarze kryminalni Gebhard, Küntzel, i naywyższy konsyliarz akcyży Rothe, z ktorych do iednego udać się i iego plenipotencyą opatrzyć mogą. Dan w Poznaniu dnia 7. Kwietnia roku 1800.

Drukował Deker i Kompania w Poznaniu.